

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

GEORGIKON CAMPUS

TERMÉSZETVÉDELMI BIOLÓGIA TANSZÉK

TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI SZAK

**GYEPKEZELÉS-MONITOROZÁS NAPPALI LEPKE KÖZÖSSÉGEKEN KERESZTÜL -
ELŐZETES EREDMÉNYEK**

Szakdolgozat

Készítette: Faragó Ádám

Belső konzulens: Dr. Kondorosy Előd

Külső konzulens: Dr. Szentirmai István

Keszthely, 2023.

Összefoglalás

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság (ŐNPI) az élőhelyek kezelésénél az bizonyíték-alapú és adaptív megközelítést próbálja használni. Az alkalmazott kezelés az élőhelyen előforduló célfajok igényeihez igazodik, a változásokhoz való folyamatos alkalmazkodást pedig a kezelés hatásának nyomonkövetése szolgálja. 2016-ban elhatározta, hogy a nemzeti park határain belül található, a saját tulajdonában lévő gyepek kezelésének hatását rendszeres vizsgálatnak veti alá, ezért egy úgynevezett gyepterkezelés-monitorozó rendszert (GYKMR) dolgozott ki. A GYKMR részeként zoológiai felméréseket is folytattunk. A nappali lepkékre (Diurna) esett a választásunk, hiszen a nemzeti park gyepein különösen jellemzőek (kiemelt természeti értéknek tekintünk rájuk), viszonylag könnyen monitorozható csoport, valamint a környezeti változásokat is jól indikálják. A transzekt-menti számlálás (Pollard) módszerével vizsgáltuk 10 db ŐNPI vagyonkezelésében lévő, valamint 2017-től kontrollként 10 db, magángazdálkodók kezelésében lévő gyeperkezelés nappali lepke közösségeit. Utóbbiakra azért volt szükség, mert így láthatjuk pontosabban, hogy egy adott változás lokális (egy, vagy néhány gyeperkezelést érintő) vagy pedig nagyobb léptékben lezajló (tájlépték, vagy akár globális tényezők hatásából eredő) folyamatokra vezethető e vissza. A négy éves adatsor kiértékelése során megfigyelhetjük az egyes gyepeken tapasztalt trendeket (különösen a lepkék abundancia-viszonyait), valamint a különböző gyepek állapotait egymáshoz is tudjuk viszonyítani nappali lepkék szempontjából. Különösen érdekes az ŐNPI által kezelt, illetve a kontroll gyepek összehasonlítása, melynek eredményeképpen – legalábbis az adatok alapján – az látszik, hogy a nemzeti park által kezelt gyepeken több lepkével találkozhatunk. Az összes, tehát mind a húsz gyeperkezelését összevonva pedig tájléptékben is szembetűnő, hogy a nappali lepkék állományai évről évre csökkennek a vizsgált időszakban. Ez összecseng a globálisan általánosan tapasztalható repülő rovar-biomassza csökkenéssel. Sokkal inkább a gyakorlati természetvédelmi intézkedések sürgős kivitelezésére kellene koncentrálnunk (minél változatosabb és minél nagyobb kiterjedésű élőhelyek fenntartása, létrehozása), az élővilág – köztük az igen érzékeny lepkék – rohamos hanyatlásának „tudományos bebizonyítása” helyett. Mi az, amit még nem tudunk 2023-ban ahhoz, hogy cselekedjünk?